

העוצמה של סבתא

הדרך הארוכה מפולין למשפחה לתפארת מדינת ישראל

סבתא רחל נולדה בפולין בשנת 1917, היו לה שני אחים גדולים. אבא שלה היה בעל קונדיטוריה, אפה עוגות ועוגיות ומכר אותן. אימא שלה נפטרה כשהייתה ילדה קטנה ולא נשאר לה אף זיכרון אחד ממנה. סבתא רחל עברה לגור עם סבתא וסבא בעיר לודג' שהיא עיר תעשייתית גדולה וחשובה.

סבתא הייתה בתנועת נוער ציונית, השומר הצעיר, ששמו לעצמם מטרה לעלות לארץ ישראל וליישב אותה. לא הייתה אפשרות חוקית לעלות לארץ משום שהייתה הגבלה על מספר רישיונות העלייה (סרטיפיקטים).

בשנת 1939 פרצה מלחמת העולם השנייה, פולין נכבשה על ידי הגרמנים וסבתא רחל נמלטה לברית המועצות. את רוב הדרך עשו ברגל כשהם מותקפים על ידי מטוסים גרמנים שהפציצו את שיירות הפליטים והרגו רבים מהם.

סבתא רחל שהתה בברית המועצות שש שנים קשות של רעב, מחלות, מחסור, ומעל לכל חוסר הוודאות בקשר לגורלה של המשפחה שהותירה אחריה.

לאחר שהסתיימה המלחמה, חזרה לפולין כדי לחפש את המשפחה. למעט אח אחד שניצל כל המשפחה הושמדה.

סבתא הייתה שותפה בארגון "הבריחה" שהעביר יהודים מאירופה לנמלים בים התיכון, ושם הועלו על אניות מעפילים שהפליגו לארץ

ישראל. בין השאר, עסקה סבתא, בחינוך וטיפול בילדים ניצולי שואה יהודים יתומים שנאספו ברחובות, במנזרים ואצל אנשים שהחביאו אותם בזמן המלחמה.

פעילות "הבריחה" הייתה לא חוקית, הם זייפו תעודות ורישיונות כדי לעבור בין הגבולות. בשנת 1946 סבתא רחל עלתה עם עוד 1,250 עולים על ספינה שנקראה "לטרון" שהייתה ספינה ישנה (בת 70 שנה), רעועה לחלוטין, ויצאו להפלגה מצרפת לארץ ישראל. ההפלגה הייתה קשה מאוד, נמשכה שבועיים וכשהתקרבו לחופי הארץ הוקפו על ידי אניות מלחמה בריטיות שהובילו אותה לנמל חיפה. המעפילים הורדו בכוח, תוך שימוש בגז מדמיע. סבתא הורדה כמו כולם והועלתה על אנייה בריטית שלקחה אותם לקפריסין למחנה מעצר ששם שהתה תשעה חודשים.

בזמן שהורדה מהאונייה, צולמה על ידי צלם עיתונות, והתמונה פורסמה באחד העיתונים בארץ.

לאחר השחרור מקפריסין, המשוחררים הועברו למחנה עתלית ומשם הצטרפה לקיבוץ תל עמל (היום ניר דוד).

עם פרוץ מלחמת השחרור היא גויסה לצבא לחטיבת גולני, בתפקיד מבשלת והייתה עם הלוחמים בכל מקום שבו היו.

בין השאר השתתפה בכיבוש צפת ובית שאן, לאחר מכן גם כיבוש אילת.

לאחר המלחמה חזרה לקיבוץ לזמן קצר ואז עברה לתל אביב. בשנת 1951 התחתנה עם שבתאי אנקר שהיה קרוב משפחה.

משפחת אנקר בפולין

בשנת 1959 עברה המשפחה לגור בכפר גנות, שם עסקה בחקלאות.

סבתא רחל נפטרה בשנת 1985.

